

1. Doctrină, studii, comentarii

DREPTUL MORAL ÎN LEGISLAȚIA DREPTULUI DE AUTOR DIN GRECIA*

Dionysia KALLINIKOU**

Rezumat

Drepturile morale reprezintă unul dintre cele mai importante atribute ale dreptului de autor, asigurând garanția legăturii personale dintre autor și opera sa.

Articolul scoate în evidență, pe de o parte, reglementarea internațională stabilită în privința drepturilor morale și, pe de altă parte, cea existentă la nivelul Greciei.

Totodată, articolul reliefează principiile generale și conținutul aplicabil dreptului moral. În ceea ce privește conținutul dreptului moral, acesta are în vedere: dreptul de divulgare, dreptul de paternitate (dreptul de atribuire), dreptul la integritate, dreptul de acces și dreptul de denunțare.

Finalul articolului prezintă o scurtă analiză a autorului în ceea ce privește dreptul moral și mai ales impactul acestuia în raport de inteligența artificială.

Cuvinte-cheie: drept moral, reglementare internațională, legislația Greciei, conținutul dreptului moral, dreptul de divulgare, dreptul de paternitate (dreptul de atribuire), dreptul la integritate, dreptul de acces, dreptul de denunțare, viitorul dreptului moral

Abstract

Moral rights are one of the most important attributes of copyright, guaranteeing the personal connection between the author and his work.

The article highlights, on the one hand, the international regulation established regarding moral rights and, on the other hand, the one existing at the level of Greece.

At the same time, the article highlights the general principles and content applicable to moral law. Regarding the content of the moral right,

---

* Traducere realizată din limba engleză în limba română de Ana-Maria Marinescu. Articolul a mai fost publicat în volumul „Provocările dreptului de autor la 160 de ani de la prima lor reglementare legală în România”, Ed. Hamangiu, București, 2022, pp. 75-82.

** Dionysia Kallinikou este Profesor Emerit la Universitatea Națională și Capodistriana din Atena.

it considers: the right of disclosure, the right of paternity (the right of attribution), the right of integrity, the right of access and the right of denunciation.

The end of the article presents a brief analysis of the author regarding moral rights and especially its impact in relation to artificial intelligence.

Keywords: moral right, international regulation, Greece legislation, the content of moral right, the right of divulgation, the right of paternity (attribution right), the right of integrity, the right of access, the right of rescission and the future of moral right

Résumé

Les droits moraux représentent l'un des attributs les plus importants du droit d'auteur, assurant la garantie du lien personnel entre l'auteur et son œuvre.

L'article met en lumière, d'une part, la réglementation internationale établie en matière des droits moraux et, d'autre part, celle existant au niveau de la Grèce.

En même temps, l'article met en évidence les principes généraux et le contenu applicable au droit moral. Quant au contenu du droit moral, celui-ci envisage: le droit de divulgation, le droit de paternité (le droit d'attribution), le droit à l'intégrité, le droit d'accès et le droit de dénonciation.

La fin de l'article présente une brève analyse de l'auteur concernant le droit moral et surtout son impact par rapport à l'intelligence artificielle.

Mots-clés: droit moral, réglementation internationale, législation de la Grèce, le contenu du droit moral, le droit de divulgation, le droit de paternité (le droit d'attribution), le droit à l'intégrité, le droit d'accès, le droit de dénonciation, l'avenir du droit moral

1. Protecția internațională

Dreptul moral asigură garanția legăturii personale dintre autor și opera sa. „Oricine are dreptul la protecția intereselor morale și materiale rezultând din orice creație științifică, literară sau artistică al cărei autor este”. Această dispoziție a art. 27 alin. (2) din Declarația Universală a Drepturilor Omului poate fi considerată conceptul universal al dreptului moral.

La nivel internațional dreptul moral al autorilor este consacrat potrivit art. 6 bis din Convenția de la Berna, în ceea ce privește drepturile de

paternitate și integritate, precum și de Tratatul OMPI privind Dreptul de Autor¹. Dreptul moral al artiștilor interpreți este reglementat de Tratatul OMPI privind Interpretările și Fonogramele și Tratatul de la Beijing privind Interpretările în Audiovizual în ceea ce privește drepturile de paternitate și integritate (art. 5). Dreptul moral nu este armonizat în cadrul UE, dar toate Statele Membre recunosc protecția drepturilor morale la nivel național.

Protecția drepturilor morale reprezintă un aspect cu o importanță fundamentală în contextul noilor tehnologii digitale având în vedere posibilitatea extrem de simplă de a modifica, distorsiona și deforma operele protejate și interpretările.

2. Introducere și principii generale

Legea greacă a drepturilor de autor² prevede o protecție largă a drepturilor morale (art. 4). Drepturile morale particulare acordate *autorilor* sunt următoarele: dreptul de divulgare (publicare), dreptul de paternitate asupra operei (drept de atribuire), dreptul de integritate, dreptul de acces la opere și dreptul de anulare (retragere). Lista menționată anterior la art. 4 este orientativă, deoarece legea prevede faptul că „Drepturile morale conferă în special următoarele drepturi (...)”.

Drepturile morale sunt independente de drepturile patrimoniale și rămân în sarcina autorului chiar și după transferul drepturilor patrimoniale [art. 4 alin. (3) din Legea drepturilor de autor din Grecia].

Dreptul moral este independent de dreptul la personalitate protejat de Codul civil (art. 57), dar aplicarea suplimentară a dreptului la personalitate este posibilă, dacă sunt îndeplinite anumite condiții conexe.

Dreptul moral nu este transmisibil între persoane vii. După moartea autorului, dreptul moral se transmite moștenitorilor săi [art. 12 alin. (2) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Cu toate acestea, trebuie remarcat că un mod indirect de transfer este prevăzut în art. 16 din Legea greacă a dreptului de autor care stipulează că autorul poate fi de acord pentru o acțiune sau o omisiune care, în caz contrar, ar constitui o încălcare a dreptului său moral. Cu alte cuvinte, consimțământul autorului este recunoscut ca un mod de exercitare a dreptului moral și trebuie să fie prevăzut în scris [art. 16 și art. 14 din Legea drepturilor de autor din Grecia].

În Grecia, termenul pentru protecția prin drept de autor, atât pentru drepturile patrimoniale, cât și pentru drepturile morale, este viața autorului

---

¹ Tratatul OMPI privind Dreptul de Autor prevede protecția drepturilor morale potrivit art. 1 alin. (4) care stabilește că „Toate Părțile Contractante se vor conforma Articolelor 1-21 și Anexei Convenției de la Berna”.

² A se vedea www.opi.gr, Legea nr. 2121/1993 modificată și Legea nr. 4481/2017 privind gestiunea colectivă.

și 70 de ani de la moartea acestuia, calculați de la 1 ianuarie a anului următor morții autorului [art. 29 alin. (1)]. Cu toate acestea, în ceea ce privește drepturile morale, legea elenă a dreptului de autor prevede că, după expirarea duratei de protecție a dreptului de autor, statul, reprezentat de ministrul culturii, poate exercita drepturile referitoare la recunoașterea paternității autorului și drepturile aferente protecției integrității lucrării [art. 29 alin. (2)].

În cazul încălcării drepturilor morale, aceleași sancțiuni civile ai domnului celor pentru încălcarea drepturilor patrimoniale, sunt prevăzute de lege (art. 65 din Legea drepturilor de autor din Grecia). În special, autorul poate pretinde recunoașterea drepturilor morale, încetarea încălcării și omisiunea în viitor. O persoană care, prin intenție sau neglijență, încalcă dreptul moral al altei persoane, trebuie să o despăgubească prin compensații și daune morale. Plata despăgubirilor este raportată la cel puțin dublul remunerației prevăzute de lege sau plătibile în mod normal pentru forma de exploatare pe care partea care a încălcat-o a efectuat-o fără licență. În loc să solicite despăgubiri, autorul poate solicita plata sumei acumulate de partea care a încălcat drepturile prin exploatarea fără licență a unei opere sau plata profitului câștigat din administrarea bunurilor altei persoane.

În cazul unor încălcări ale drepturilor morale (publicare și integritate) sunt prevăzute și pedepse penale și în special închisoarea de cel puțin un an și o amendă de la 2.900 EUR la 15.000 EUR [art. 66 alin. (1) din Legea drepturilor de autor din Grecia].

Drepturile morale sunt, de asemenea, recunoscute *artiștilor interpreți sau executanți* în legătură cu interpretările lor, având în vedere dreptul la paternitate și dreptul la integritate [art. 50 din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Drepturile morale ale artiștilor interpreți sau executanți nu sunt cesionabile și nici transferabile *inter vivos* [art. 50 alin. (3) și art. 12 alin. (2)]. După moartea artistului interpret sau executant, drepturile morale sunt transmise moștenitorilor acestuia [art. 50 alin. (2) și art. 16 din Legea drepturilor de autor din Grecia].

3. Conținutul dreptului moral

a) Dreptul de divulgare

Stă în puterea autorului de a decide cu privire la momentul, locul și modul în care opera sa va fi adusă la cunoștința publicului [art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Conceptul de divulgare nu este definit de lege, însă termenul are un înțeles larg și include orice comunicare a operei către public în orice mod, cum ar fi publicații, spectacole publice, emisiuni de radio și televiziune sau spectacole de teatru. Dreptul de divulgare este important, deoarece inițiază dreptul patrimoniale. Atunci când autorul decide să-și divulge opera, urmează de

obicei exploatarea economică și exercitarea atributelor relevante ale dreptului patrimonial. Exercițarea dreptului de divulgare scoate opera din sfera personală a autorului și o transferă publicului. Prin urmare, începe funcția economică a dreptului de autor și autorul este finanțat prin exploatarea relevantă a operei.

Potrivit jurisprudenței³, deținătorul suportului unui jurnal personal nu dobândește nici dreptul economic de divulgare a operei (întrucât nu invocă și nu dovedește vreun acord scris prin care să transfere această putere) și nici dreptul moral asupra operei (deoarece acest drept este netransmisibil între vii și, după moartea autorului, revine moștenitorilor acestuia).

În ceea ce privește problema încetării dreptului de divulgare, se mențin două puncte de vedere științifice: Un punct de vedere susține că dreptul de divulgare se epuizează odată cu divulgarea inițială, dar epuizarea se referă doar la fiecare mod specific de divulgare⁴. Celălalt punct de vedere susține că acest drept nu se epuizează odată cu divulgarea inițială, astfel încât autorul își păstrează puterea de a decide asupra fiecărei modalități și forme specifice de divulgare, chiar și după prima autorizare de prezentare a operei în fața publicului⁵.

b) Dreptul de paternitate (dreptul de atribuire)

Autorul are dreptul de a cere ca statutul său de autor al operei să fie recunoscut și ca numele său să fie indicat pe copiile operei sau, dimpotrivă, dacă autorul dorește, ca opera sa să fie prezentată anonim sau sub un pseudonim [art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Editorul este obligat să menționeze numele autorului pe toate exemplarele operei și în toate materialele publicitare ale acesteia. Același lucru este valabil și atunci când cartea este prezentată în ziare, reviste, mass-media sau televiziune. Pentru lucrările de teatru, în toate programele de publicitate trebuie menționat și numele autorului.

Aduce atingere dreptului de paternitate să nu se menționeze numele autorului în enciclopedii, precum și pe coperta sau caracteristicile discurilor sau casetelor cuprinzând compilații ale extraselor cântecelor. Nemenționarea numelui compozitorului operelor muzicale într-o emisiune televizată aduce atingere dreptului de paternitate. Curtea a decis că numele autorului poate fi menționat cel puțin oral, chiar dacă mențiunea scrisă ar fi dificilă din cauza standardizării titlurilor pentru toate episoadele⁶.

---

³ Curtea de primă instanță din Atena 32992/1997, *Epitheorisi Emporikou Dikaiou* 1999, pp. 409-410.

⁴ G. Koumantos, *Copyright Law*, 8th 2002, p. 255.

⁵ D. Kallinikou, *Aspecte de bază ale Legii nr. 2121/1993 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Atena, 1994, p. 51; *Dreptul de Autor și Drepturile Conexe*, ed. a 4-a, 2021, pp. 167-168; D. Kallinikou, L. Athanassiou, Ch. Chrissanthis, *Dreptul Proprietății Intelectuale în Grecia*, ed. a 2-a, Ed. Wolters Kluwer, 2019, p. 45, nr. 101.

⁶ Curtea de primă instanță din Atena 3343/1998.

Dispoziții specifice ale legii se referă la fotografi și traducători. Este obligatorie menționarea numelui fotografului în toate publicațiile în care fotografia apare [art. 38 alin. (4) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Numele traducătorilor trebuie să fie, de asemenea, indicat pe pagina principală de titlu a lucrării. Dacă editorul este de acord, numele traducătorului poate fi, de asemenea, indicat pe coperta exterioară a lucrării [art. 33 alin. (7) din Legea drepturilor de autor din Grecia].

Dreptul la recunoașterea paternității este confirmat în mod explicit prin limitări specifice ale dreptului de autor, de exemplu, citarea de extrase din opere, reproducerea manualelor școlare și a antologiilor, reproducerea în scop didactic, reproducerea în scop informativ, operele orfane.

c) Dreptul la integritate

Autorul are dreptul de a interzice orice deformare, distorsionare sau altă modificare produsă asupra operei sale și orice ofensă care îi este adusă urmare circumstanțelor prezentării în public a operei [art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Ofensele privind „împrejurările de prezentare” a operei către public se referă la amplasarea operei într-un loc necorespunzător caracterului ei sau la mutarea nejustificată a operei din poziția inițială în alt loc. Mai mult, aceste ofense pot avea în vedere criterii calitative, precum interpretarea neconformă a unei opere muzicale ori utilizarea acesteia în scopuri publicitare fără permisiunea autorului sau distribuirea, fără acordul compozitorului operei muzicale, a înregistrărilor sub formă de cadouri care însoțesc materialele imprimate, mai ales atunci când acestea nu au nicio legătură cu nota distinctivă a operei și cu personalitatea autorului.

Protecția specifică a dreptului la integritate are în vedere operele audiovizuale. Articolul 34 din Legea drepturilor de autor din Grecia stabilește regulile aplicabile contractelor de producție audiovizuală. Opera audiovizuală se consideră realizată, „atunci când master-ul de pe care urmează să se facă copii pentru exploatare este aprobat de autor” [art. 34 alin. (1)]. Nicio transformare, prescurtare sau altă modificare nu poate fi adusă formei definite a operei audiovizuale, dacă aceasta din urmă a fost aprobată de autor, fără acordul acestuia.

Relația dintre dreptul la integritate și dreptul de proprietate pare a fi foarte importantă în cazul lucrărilor de arhitectură. Jurisprudența a analizat problema intervențiilor proprietarului într-o lucrare de arhitectură, în special adăugarea unui al patrulea etaj într-un hotel de lux, în ciuda dezacordului arhitectului. Curtea a reținut⁷ că respectivul imobil îndeplinea cerințele de protecție pentru o lucrare de arhitectură, dar exercitarea unui drept moral de către arhitect nu avea niciun fundament juridic și nici nu era

---

⁷ Curtea de primă instanță din Atena 4714/1971, Epitheorisi Emporikou Dikaiou 1971, pp. 462-466, comentarii de K. Asprogerakas-Grivas.

în concordanță cu principiile bunei-credințe, deoarece modificarea lucrării nu a fost una materială, din moment ce aceasta nu a schimbat trăsăturile generale ale clădirii, în timp ce, pentru proprietar, adăugarea unui nou etaj ar duce la o creștere semnificativă a veniturilor hotelului și ar preveni colapsul financiar al afacerii. Conflictul dintre dreptul de proprietate și dreptul moral este soluționat prin cântărirea intereselor conflictuale și a dominației celui considerat a fi cel mai puternic. Criteriile luate în considerare pentru a ajunge la oricare dintre soluții includ, pe lângă caracteristicile tehnice ale lucrării de arhitectură, dacă modificarea este impusă de o autoritate publică, de exemplu, biroul de urbanism. În acest caz, proprietarul este obligat să accepte măsurile administrative și, în realitate, nu există niciun conflict de interese între proprietar și arhitect. Funcționalitatea unei clădiri și scopul utilizării sunt elemente care trebuie luate în considerare de către judecător care va decide urmărind echilibrarea interesele ambelor părți. Modificările efectuate pentru a servi nevoilor funcționale și tehnice sau de construcție sunt permise pe baza bunei-credințe.

Limitele care permit adăugări sau modificări sunt neclare. Un obstacol în calea exercitării dreptului la integritate poate fi întemeiat și pe abuzul de drept (art. 281 C. civ.). Chiar și în cazurile în care dreptul de proprietate prevalează, proprietarul trebuie să acționeze într-o manieră prin care sunt aduse cât mai puține modificări operei de arhitectură.

d) Dreptul de acces

Acest drept permite autorului să rămână în contact cu opera sa, chiar și atunci când dreptul patrimonial a fost transferat sau când proprietatea asupra suportului fizic în care a fost incorporată opera aparține altcuiva, caz în care accesul trebuie permis titularului dreptului. Dreptul de acces își găsește fundamentarea legislativă în dispozițiile art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea drepturilor de autor din Grecia. Aplicarea practică a acestui drept se regăsește în cazul lucrărilor cu incorporare unică, de exemplu operele vizuale. Motivul pentru care autorul caută să aibă acces la opera sa poate să provină din nevoia pe care o simte de a-și vedea din nou opera, din plăcere sau de a o folosi ca sursă de inspirație pentru munca sa creativă viitoare. Curtea de Apel din Atena⁸ a recunoscut dreptul de acces, în cazul proiectelor arhitecturale și fotografiilor conținute în arhiva unui arhitect celebru, în favoarea fiicei sale, care acționează ca moștenitoare, după moartea tatălui său.

e) Dreptul de denunțare

Dreptul de denunțare, cunoscut și sub denumirea de dreptul de a se răzgândi, este recunoscut exclusiv autorului și numai în cazul operelor

---

⁸ Curtea de Apel din Atena 1819/2016, Nomiko Vima 2017, pp. 79-95, comentarii de D. Kallinikou.

literare sau științifice, respectiv de a rezilia contractele de transmitere sau licențiere a dreptului patrimonial [art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea drepturilor de autor]. Totuși, în scopul de a concilia interesele autorilor și ale editorilor, legea stabilește anumite condiții stricte: dreptul de denunțare poate fi exercitat numai dacă acest lucru este necesar pentru protecția personalității autorului din cauza unei modificări a convingerilor acestuia sau ale circumstanțelor și cu condiția plății către cealaltă parte de despăgubiri pentru prejudiciul adus. Rezilierea produce efecte după plata acestei compensații și în cazul în care un autor dorește ulterior să cedeze dreptul patrimonial sau, în general, să exploateze aceeași operă, acesta trebuie să ofere fostului editor posibilitatea de a exploata opera în condiții identice sau similare cu cele care erau în vigoare la momentul rezilierii [art. 4 alin. (2) din Legea drepturilor de autor din Grecia]. Scopul acestor prevederi este ca autorul să-și poată retrage opera atunci când aceasta nu mai reflectă convingerile sale sau nu mai corespunde circumstanțelor politice, sociale sau de altă natură, dar cu restricțiile descrise mai sus.

4. Viitorul

Tehnologiile digitale afectează operele protejate și au consecințe importante asupra drepturilor morale urmare modificării, alterării și diseminării ușoare a operelor protejate către public⁹. Arta însușirii și eventualele încălcări ale drepturilor morale și patrimoniale este o problemă pe care legea o poate rezolva. Dezvoltarea Inteligenței Artificiale și a minării de date sau a extragerii de cunoștințe din date¹⁰ este o nouă zonă ce implică numeroase dificultăți juridice. Drepturile morale nu sunt armonizate la nivelul UE și această situație ar putea crea regimuri diferențiate de protecție. Sunt mașinile creative în același mod în care sunt oamenii? Dacă Inteligența Artificială poate fi un sistem autonom și dacă mașinile au capacitatea de a crea lucrări, întrebarea este dacă legislația existentă a drepturilor de autor poate da un răspuns problemei. Este necesar să se adopte noi legi pentru această nouă zonă post-umană? Toate aceste aspecte noi sunt în discuție și necesită o analiză viitoare suplimentară, nu numai în ceea ce privește dreptul de autor, ci și în raport de domeniul social, etic și filosofic.

---

⁹ I. Kikkis, *Dreptul moral al autorului în societatea informațională*, Chronika Idiotikou Dikaiou, 2005, pp. 294, 301-303.

¹⁰ Nota traducătorului: cuvântul în limba engleză este „data mining”.

EPUIZAREA INTERNAȚIONALĂ A DREPTULUI DE AUTOR VERSUS EPUIZAREA REGIONAL/NAȚIONALĂ*

Ioannis KIKKIS**

Rezumat

Articolul prezintă într-o manieră detaliată mecanismul epuizării dreptului de autor atât la nivel internațional, cât și la nivel regional/național, oferindu-se numeroase exemple concrete în acest sens din reglementările naționale și jurisprudența aferentă.

Totodată, urmare analizei mecanismului epuizării, autorul realizează o evaluare complexă a comerțului paralel, reliefând, pe de o parte, importanța acestuia și, pe de altă parte, interesele afectate de importul paralel.

Concluziile studiului scot în evidență, în principal, faptul că nu există o recomandare evidentă a unei categorii geografice specifice de epuizare care să fie adoptată.

Cuvinte-cheie: epuizarea drepturilor de autor, epuizarea în convențiile internaționale privind dreptul de autor, epuizarea dreptului de autor la nivel internațional, regional și național, evaluarea și importanța comerțului paralel, interese afectate de comerțul paralel, concluzii

Abstract

The article presents in a detailed manner the mechanism of copyright exhaustion both at the international and at the regional/national level, providing numerous concrete examples in this sense from the national regulations and related jurisprudence.

At the same time, following the analysis of the exhaustion mechanism, the author makes a complex assessment of parallel trade, highlighting, on the one hand, its importance and, on the other hand, the interests affected by parallel import.

The findings of the study mainly highlight the fact that there is no obvious recommendation of a specific geographic category of exhaustion to be adopted.

---

* Traducere realizată din limba engleză în limba română de Ana-Maria Marinescu. Articolul a mai fost publicat în volumul „Provocările dreptului de autor la 160 de ani de la prima lor reglementare legală în România”, Ed. Hamangiu, București, 2022, pp. 83-96.

** Ioannis Kikkis este Doctor în Drept la Universitatea din Nantes, Membru ALAI Grecia, Expert Principal Drepturi de Autor – Proiect finanțat de UE pentru Dezvoltarea Drepturilor de Proprietate Intelectuală în Kosovo.

Keywords: exhaustion of copyright, exhaustion in international copyright agreements, exhaustion of copyright at international, regional and national level, the extent and importance of parallel trade, interests affected by parallel trade, conclusions

Résumé

L'article présente de manière détaillée le mécanisme d'épuisement du droit d'auteur tant au niveau international qu'au niveau régional/national, en offrant de nombreux exemples concrets en ce sens tirés des réglementations nationales et de la jurisprudence afférente.

En même temps, suite à l'analyse du mécanisme d'épuisement, l'auteur réalise une évaluation complexe du commerce parallèle, en soulignant, d'une part, son importance et, d'autre part, les intérêts affectés par l'importation parallèle.

Les conclusions de l'étude mettent principalement en évidence le fait qu'il n'y a pas de recommandation évidente d'une catégorie géographique spécifique d'épuisement à adopter.

Mots-clés: épuisement du droit d'auteur, épuisement dans les conventions internationales sur le droit d'auteur, épuisement du droit d'auteur au niveau international, régional et national, évaluation et importance du commerce parallèle, intérêts affectés par le commerce parallèle, conclusions

Introducere

Epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală constituie un mecanism legal creat inițial de jurisprudență și care, ulterior, a fost incorporat în cadrul legislației ca un remediu împotriva practicilor anti-competitive care implicau utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală ce putea preveni libera circulație a bunurilor: o dată ce un produs protejat printr-un drept de proprietate intelectuală este pus pe piață de către titularul de drepturi sau de o altă persoană cu acordul titularului de drepturi, acesta din urmă nu mai poate interzice ca produsul să poată continua să circule pe piață (de exemplu, să fie revândut). Prin urmare, dreptul de proprietate intelectuală se consideră a fi epuizat la momentul la care proprietarul său pune în mod legal produsul pe piață și există o oportunitate pentru alte persoane să realizeze un comerț paralel cu acel produs.

Dacă nu ar fi existat doctrina epuizării, piața pentru revânzarea sau închirierea produselor fie nu ar exista, fie de fiecare dată când, de exemplu, un proprietar de mașină ar dori să-și revândă mașina uzată, ar trebui să

solicite autorizarea producătorului auto, aspect care ar duce la o situație absurdă de implicare a licențelor obligatorii automate¹.

Epuizarea este un concept misterios în lumina variațiilor existente în reglementarea epuizării dreptului de autor în diferitele jurisdicții naționale, precum și a poziției încă neclare a câtorva dintre ele în această problemă. Epuizarea implică principiul teritorialității dreptului de autor și este greu compatibilă cu globalizarea comerțului internațional. Atât mizele economice, cât și cele politice stau la baza conceptului de epuizare și implică un lobby puternic ca parte a unei strategii care servește anumite interese și le afectează pe altele².

Problema ariei geografice se află în centrul modului în care drepturile de autor afectează circulația mărfurilor peste granițele naționale, politicile naționale privind comerțul internațional, precum și practicile comerciale ale titularilor drepturilor de autor. Epuizarea, fiind o consecință juridică determinată de piață, poate fi clasificată în funcție de dimensiunea geografică a impactului său.

Epuizarea ar fi națională, atunci când duce la epuizarea drepturilor în limitele jurisdicțiilor naționale, sau internațională, când este generată de prima vânzare în orice altă țară. Epuizarea poate fi și regională atunci când afectează o piață unică care se extinde peste granițele uneia sau mai multor țări asociate într-o regiune comercială, de exemplu, teritoriul UE. În toate situațiile, epuizarea regională operează în același mod ca epuizarea națională³.

În funcție de tipul de epuizare care există într-o țară, titularii drepturilor de autor vor putea bloca importurile paralele de produse autentice originare din afara piețelor naționale. Unele țări urmează principiul epuizării naționale (cum ar fi Albania, Turcia), în timp ce altele urmează epuizarea internațională (SUA, Elveția, Mauritius). Impactul acestor politici diferite derivă din faptul că titularii drepturilor de autor se pot opune în mod legitim importului de produse neautorizate (deși autentice) pe piața națională în cadrul primei abordări, în timp ce nu se pot opune acestor importuri în cadrul celei de-a doua.

Există un consens minim, dacă acesta într-adevăr există, cu privire la modul de abordare a principiului epuizării dreptului de autor în diferite

---

¹ *Interface Between Exhaustion Of Intellectual Property Rights And Competition Law*, document pregătit de Secretariatul Comitetului OMPI pentru Dezvoltare și Proprietate Intelectuală (CDIP), Geneva, Noiembrie 2011, Anexă, p. 3.

² A. Lucas, „International exhaustion”, în *Dreptul de autor la nivel global, Trei sute de ani de la Statutul Reginei Anna, din 1709 la Cyberspace*, editată de Lionel Bently, Uma Suthersanen și Paul Torremans, Edward Elgar Publishing Ltd, UK, 2010, p. 304.

³ *Interface Between Exhaustion Of Intellectual Property Rights And Competition Law*, document pregătit de Secretariatul Comitetului OMPI pentru Dezvoltare și Proprietate Intelectuală (CDIP), Geneva, Noiembrie 2011, Anexă, pp. 3-4.